

Afhankelijk van hoe je kind zich ontwikkelt, sta je op zijn of haar achttiende voor de keuze: kan je kind zelf de financiën gaan regelen en alle verantwoordelijkheden op zich nemen die bij het volwassen leven horen? Of is er tijdelijk (of langdurend) een helpende hand nodig? En doe je dat dan zelf, of kies je een onafhankelijke tussenpersoon? Genoeg om over te twijfelen. Hoe hebben andere ouders dit aangepakt? En wat zijn hun ervaringen?

Wel of juist niet onder bewind?

Door Anouk van Westerloo

Mentorschap, bewindvoering of curatele?

Bewindvoering (ook wel 'beschermingsbewind') gaat over financiën, bezittingen en de boekhouding. Bewindvoerders (familieleden, naasten of professionele vertegenwoordigers) worden benoemd door de kantonrechter. Ze moeten jaarlijks verantwoording afleggen.

Mentorschap gaat over verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding. Mentoren (meestal familieleden of naasten) worden benoemd door een kantonrechter. Deze kan de mentor jaarlijks vragen een kort verslag te schrijven over de manier waarop hij het mentorschap heeft ingevuld.

Curatele gaat over financiën, bezittingen én verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding. In de praktijk is een combinatie van bewindvoering en mentorschap gebruikelijker. Curatele wordt alleen opgelegd als er sprake is van ernstige (verslavings)problematiek gecombineerd met onbeheersbaar financieel (wan) gedrag. Curatoren (familieleden, naasten of professionele vertegenwoordigers) worden benoemd door de kantonrechter en moeten jaarlijks verantwoording afleggen.

Eerder dit jaar plaatsten we een oproep op sociale media. We vroegen om ervaringen van ouders met mentorschap of bewindvoering voor hun (volwassen) kind. Waarom hebben zij voor (een van) deze opties gekozen? En waarom juist niet?

'Dit is zo belangrijk om mee te nemen in de opvoeding als je een zoon of dochter hebt met een beperking (autisme). Het geeft je als ouders rust en je kind heeft het gevoel beetje bij beetje losgelaten te worden, en ook weer niet. Tot op de dag van vandaag bij ons **geen onrust** tussen ouders en kind (inmiddels 25 jaar).'

A.v.H.

'Vanaf de leeftijd van achttien hebben wij in overleg met onze autistische zoon Bert bewindvoering en mentorschap aangevraagd bij de rechtbank. Hij is nu 26 en voert over het algemeen zijn bankzaken zelf uit en wij houden het mede in de gaten. Zeker als het gaat over bijstand, UWV en andere overheidsinstanties is het **vaak een doolhof**, en daar hoeft je geen autisme voor te hebben.'

Monique en Bert Kuijper

'Mijn zoon is achttien jaar en hij doet enkel aankopen met zijn zakgeld, want dat zijn uitgaven die hij wil spenderen. Ik had het anders geprobeerd en meer op zijn zichtrekening gestort, en daarvan de autocoach en kleding betaald. Maar in die uitgaven heeft hij geen interesse. Vandaar een stap terug en enkel zijn zakgeld. Dit is steeds vrij vlug op aan materiaal voor zijn kunstwerken of computer.'

Over officieel bewindvoerschap hebben we het nog niet gehad, omdat ik zelf vind dat hij daar nog **in kan groeien**. Want hoeveel zijn er echt volwassen met achttien jaar?'

H.v.d.B.

'Supertrots op onze dochter! Zij doet zelf haar financiële zaken sinds haar achttiende. Zover ik kan zien doet ze dat prima. Als extra ondersteuning heeft ze een levensloopcoach. Dit werkt voor haar beter. Ze wil zoveel mogelijk zelf **leren op eigen benen** te staan.'

H.H.v.H.

'In overleg met onze zoon zijn wij, beide ouders, aangesteld als zijn bewindvoerders, voor vijf jaar. Voor z'n achttiende verjaardag is het in werking gegaan. Als moeder ben ik ook aangesteld als mentor. Samen proberen we het **af te gaan bouwen** en het bij onze zoon terug te leggen. Hij is nu 21 jaar. Hij is betrokken, maar als er veel regelingen op financieel gebied zijn, laat hij het bij ons.'

T. van der Meiden

'Onze zoon Bas is intussen bijna 35 jaar en klassiek autist. Hij spreekt, leest, schrijft en rekent niet, maar kan wel goed fietsen en zwemmen. Sinds hij achttien jaar is zijn wij (ouders) zijn bewindvoerder. Jaarlijks leggen we verantwoording af over zijn financiën. Bas heeft een eigen bankrekening en bankpas, waar de bewindvoerder betalingen mee kan doen. Financieel zijn belangen behartigen is nog weleens complex. Bewindvoerder zijn is een **administratieve last**, maar dat is inherent aan de regelgeving in Nederland en wellicht een gevolg van misbruik van dit recht om voor je kind te beslissen.'

Elco Galama

'Met een steuntje in de rug van ouders woont onze dochter zelfstandig in een koopwoning. Een familielid helpt een paar keer per jaar met haar administratie. Wij doen af en toe ondersteunende zaken in haar woning. Ze kan wel veel bedenken maar niet zelfstandig uitvoeren. Via WhatsApp bieden we online **ondersteuning, op afroep**. Wij bieden financiële ondersteuning als dit nodig blijkt, maar proberen haar zo zelfstandig mogelijk alles te laten oplossen. Maar we zijn wel haar back up.'

Anoniem

'Mijn dochter wordt achttien in oktober en regelt haar financiën niet zelf. Zij heeft een vrees om de bankpas te gebruiken en als zij ergens iets betaalt, doet zij dit cash. Ook wil zij geen toegang tot haar rekening. Het lijkt voor ons **nog een lange weg** te gaan om haar hierin te begeleiden.'

Jeanette Eesmann

'Ik heb een zoon van twintig met autisme en een verstandelijke beperking en sinds hij achttien is ben ik, samen met mijn man, zijn bewindvoerder. Het traject om bewindvoering te verkrijgen verliep zeer voorspoedig,

maar het valt me vies tegen wat er als bewindvoerder van je verwacht wordt. Ondanks dat je zijn moeder bent, wordt er van alles aan verantwoording verwacht. Zeker nu er gewerkt wordt aan de afhandeling van de erfenis van een oom van mij, waar mijn zoon begunstigde is, wordt er **veel gevraagd**. Ik ben zelf hoog opgeleid en het lukt dus wel redelijk om hier een weg in te vinden, maar het is niet altijd makkelijk!'

Mirjam Schoonenboom

'Wij, mama (53), papa (57), dochter (20) en zoon (17) hebben allemaal een vorm van autisme in wisselende mate. Toen onze dochter (al sinds haar zesde in instellingen verblijvend) achttien zou gaan worden, liepen wij ertegenaan dat zij meerderjarig zou worden, maar daar nog bij lange na niet aan toe was. Via internet werd duidelijk dat curatele te zwaar zou zijn, maar bewindvoering in onze situatie goed zou passen. Vóór haar achttiende hebben we dit ook rustig met onze dochter besproken en de zaken samen met haar duidelijk op een rij gezet. De jongedame was zelf (gelukkig) al van mening dat zij nog best wat hulp en bescherming kon gebruiken. Op advies van de kantonrechter hebben we de aanvraag uitgebreid naar **bewindvoering én mentorschap**, dit bleek verstandiger. Binnen een jaar wordt ook onze zoon achttien en zullen we het vrijwel zeker nog eens over moeten doen.'

Jan de Koning & Sigrid Heming

Jan de Koning & Sigrid Heming hebben een aantal **nuttige en praktische tips** opgesteld voor ouders die bewindvoering voor hun kind gaan regelen. Lees ze door de QR-code te scannen!

>> lees verder op pagina 24

'Ondanks dat mijn dochter niet in de leeftijdscategorie valt (vijftien jaar), zie ik met angst en beven uit naar het moment dat zij achttien wordt. Er is **totaal geen overzicht**, geen anticipatie, etc. Maar ook weinig hulp op dit vlak. Hoe krijg je iemand zo ver?'

Monique van Zaane

'Zelf heb ik sinds een jaar de vermoedelijke diagnose ASS. Ben nu 42 jaar en moeder van een zoon van twaalf. Ik ben vroeger eigenlijk gedwongen door ouders in bewind gekomen, had geen schulden en zit er nu twintig jaar later nog in. Inmiddels al door drie bewindvoerders opgelicht. **Ik wil het zo graag zelf gaan doen**, maar krijg geen kans omdat het niet eens ter discussie gesteld kan worden. Soms wordt er gewoon geen geld gestort als ik niet doe wat de bewindvoerder wil. Ik word niet serieus genomen. Ik voel me steeds zo gemanipuleerd en er is gewoon niets aan te doen, tot er echt fraude wordt gepleegd en ik weer een nieuwe via de rechtbank kan krijgen. Ben zo vaak opgelicht voor duizenden euro's, heb weken, maanden zonder geld gezeten. En privé-informatie werd zonder toestemming met derden gedeeld, om maar iets te noemen. Respectloos vind ik het.'

F.

'Hier drie zoons met autisme. Voor de middelste zijn we bewindvoerder en mentor. De oudste en jongste regelen hun zaken zelf, met **waar nodig hulp van ons**. Soms moeten we daar wat in sturen of hen hun neus laten stoten.'

Annemiek van den Berg

'Ik ben zelf 23 en heb autisme. **Ik regel dit zelf** met iedere week controle.'

D.K.

'Ik ben mentor en bewindvoerder van onze zoon van achttien. Hij is erg impulsief en goedgelovig en krijgt nu Wajong. Dat gaat op een spaarrekening voor eventueel grotere uitgaven. Vanwege zijn autisme heeft hij voor verschillende vaardigheden **verschillende kalenderleeftijden**. En een kind van tien mag ook nog geen leningen afsluiten, vandaar onze keuze! Wanneer hij er later wel aan toe is, kunnen we altijd weer wijzigen. Voorlopig mag hij nog ontwikkelen.'

Ingrid van Haperen-Teijl

'Daan had haar knuffels mee naar de rechtbank'

Linda van der Niet, een van onze vaste columnisten, vertelt hoe ze met haar dochter Daan (2000, klassiek autisme en een licht verstandelijke beperking) naar de rechtbank moest om mentorschap en bewindvoering te regelen.

Linda: '2018: Onze dochter Daan gaat van school en daarvoor in de plaats komt dagbesteding. Als ik een instantie bel om dat te laten vastleggen, lukt dat niet zomaar. 'Uw dochter is onlangs achttien jaar geworden, daarom kunnen we geen informatie uitwisselen. Dat mag alleen de mentor/bewindvoerder.'

Ik moet er nog aan wennen, maar sinds kort zijn mijn man en ik dat óók. Het betekent voor altijd alles beslissen over Daan haar verzorging, verpleging, (medische) behandeling en begeleiding. Verder alle regelzaken, plus beheren en beschermen van de financiën van ons kind. Om verder te kunnen praten, mail ik de beschikking van de rechtbank. Daar moesten we vóór haar achttiende verjaardag verschijnen. In Leiden: de stad waar ze werd geboren. Waar alles begon. Toen de toekomst nog open lag. Nu waren we er weer, maar dan in de wachtkamer van het gerechtsgebouw. Daan had haar knuffels Knorretje en lejoor ook mee. Een man in lange zwarte jurk met wit geribbeld slabbetje (zo zal Daan dat zien, denk ik) opende de deur van de rechtszaal. 'De zaak Van der Niet,' zei hij. 'De zaak' was zó gepiept.

Aan het rechtbankbezoek ging heel wat vooraf. Als ik erop terugkijk was het een hele toer om alle formulieren in te vullen. Ik verbaasde me over de ingewikkeldheid ervan. Ik was blij het samen te kunnen regelen, met mijn echtgenoot. Dat we de Nederlandse taal beheersen en ondanks dat belden naar de instanties om te checken of we een vraag goed begrepen. En advies inwinnen en dubbelcheckten bij ouders die dit proces al achter de rug hadden.

Nu, vier jaar later, kan ik niet anders zeggen dan dat het direct gesmeerd liep. Alsof we een hobbel over waren. Ieder jaar sturen we een keurig overzicht van de uitgaven van onze dochter. Die houden we bij door alle bonnen te bewaren van winkels waar we zaken zoals haar toiletartikelen en speelgoed kopen. Voor grotere bedragen moet vooraf akkoord komen van de rechter, eenvoudigweg om fraude te voorkomen. Onze situatie is nogal overzichtelijk. Er is geen weerstand, enkel volgzzaamheid. In veel gevallen is de situatie stukken minder rooskleurig...'

'Onze zoon kan het zo niet stapsgewijs leren'

Wieke Stolte stuurde eerder dit jaar een bericht naar de NVA over haar zoon. De regels rondom bewindvoering zorgen er in haar ogen voor dat de ontwikkeling van haar zoon wordt tegengewerkt.

Wieke: 'Onze zoon (2001), normale intelligentie en autisme, staat sinds hij achttien is bij ons onder bewind, omdat financiële zaken regelen en het overzicht behouden hem nog te veel stress opleveren. Met onze bank spraken we alles goed door. Er is een bewindvoerdersrekening waar alleen wij over kunnen beschikken, en een leefgeldrekening waar hij zelf over kan beschikken en die wij kunnen inzien. Op termijn willen we hem zo zelfstandig mogelijk krijgen, dus die leefgeldrekening zien wij als 'oefenrekening'. Hij laat zien uitermate goed om te kunnen gaan met geld, maar geeft tegelijkertijd ook aan dat hij het wel zo fijn vindt dat wij nog meekijken en helpen. Zijn ontwikkelingsleeftijd loopt gelukkig op, maar bij stress daalt deze nog behoorlijk.

Sinds februari is hij begeleid gaan wonen en huurt zijn eigen appartement. Een mooi moment om hem te kunnen laten zien hoe je stressvrij een automatische incasso kunt

regelen en zo leert om overzicht te behouden van je financiële plaatje. Daar begint het gedoe... Het is niet mogelijk om van een leefgeldrekening een automatische incasso voor een overschrijving te regelen. Dit kan slechts van de bewindvoerdersrekening. Ik kan onze zoon dus zolang hij onder bewind staat niet leren hoe het financiële systeem werkt en hij kan het zeker niet stapsgewijs leren. Ik kan me hier niet bij neerleggen, omdat ik onze zoon simpelweg wil voorbereiden op een toekomst zonder ons. Hij leert alles op zijn eigen tempo, maar het systeem remt nu werkelijk zijn ontwikkeling af. Waarom niet een graduëel systeem instellen (light, medium, etc) of simpelweg een automatische incasso toestaan als de bewindvoerder toestemming geeft? Inmiddels hebben wij een bank gevonden waar dit wél kan, de SNS-bank. Voor zover ik heb kunnen onderzoeken de enige bank die op dit vlak meedenkt.'

Vanaf 18 jaar?

Bewindvoering en mentorschap kan in principe pas worden aangevraagd vanaf de achttiende verjaardag. Dat betekent dat er een 'gat' kan ontstaan tussen de achttiende verjaardag en het ingaan van het bewind. Als de persoon om wie het gaat een verstandelijke beperking heeft, mag de aanvraag al drie maanden vóór de achttiende verjaardag worden ingediend.

Als je van mening bent dat zo'n 'gat' echt voorkomen dient te worden en je kind direct vanaf zijn of haar achttiende onder bewind zou moeten staan, dan kun je vóór de achttiende verjaardag al contact opnemen met de kantonrechter om te bespreken wat de mogelijkheden zijn van een vervroegde aanvraag.

Lees meer over wat de NVA met Wiekes mail heeft gedaan in het voorwoord op pagina 5.

Handige links

rechtspraak.nl
goedvertegenwoordigd.nl
mentorschap.nl